

ФРМС Консулт
София 1784, жк. Младост, бул. „Йерусалим”, бл. 51, офис 2,
тел.: (02) 976 89 89 факс: (02) 976 89 30 www.flgr.bg flgr@flgr.bg

**АКТУАЛИЗИРАН ДОКУМЕНТ ЗА
ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЩИНСКИЯ
ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА
КНЕЖА ЗА ПЕРИОДА 2011 – 2013 Г.**

**София,
май, 2011 г.**

СЪДЪРЖАНИЕ

1. УВОД -----	3
2. АНАЛИЗ НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА КНЕЖА -----	4
<i>2.1 ОБЩ ПРОФИЛ НА ОБЩИНА КНЕЖА</i> -----	4
<i>2.2 СЪСТОЯНИЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА</i> -----	5
<i>2.3 ОБРАЗОВАТЕЛНА, СОЦИАЛНА И КУЛТУРНА СФЕРА</i> -----	11
<i>2.4 ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ</i> -----	13
<i>2.5 ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ</i> -----	14
<i>2.6 АКТУАЛИЗИРАН SWOT АНАЛИЗ</i> -----	14
3. АКТУАЛИЗИРАНИ ПРИОРИТЕТИ И ЦЕЛИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА КНЕЖА ЗА ПЕРИОДА 2011- 2013 Г. -----	16
4. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА НА АКТУАЛИЗИРАНИЯ ОПР ЗА ПЕРИОДА 2011-2013 Г. -----	21
5. НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПЛАНА -----	28
6. ПРИЛАГАНЕ ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА -----	31

1. Увод

Промените във вътрешните и външни условия, в нормативната, институционалната и политическата среда в контекста на членството в ЕС, както и резултатите от извършената междинна оценка на действащия Общински план за развитие (ОПР) на община Кнежа 2007-2013 г. определят необходимостта от промени в ОПР за оставащия период от неговото действие с оглед осигуряване на адекватност и съответствие с новите условия. В тази връзка на основание чл. 38 на Правилника за прилагане на новоприетия през 2008 г. Закона за регионалното развитие се извършва актуализация на ОПР за периода 2011-2013 г.

Актуализацията ще осигури по-голяма приложимост на ОПР и подобряване на неговата стратегическа ориентация и принос по отношение реализацията на общоевропейските, национални, регионални и областни цели на развитие. Също така, тя осигурява нормативно изискваното съответствие между ОПР на община Кнежа и актуализирани документи от системата от документи за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие, като в допълнение на това отчита изискванията на прилаганите финансови инструменти към момента с цел получаване на финансова подкрепа за реализация на проекти.

Актуализацията на стратегическата част на ОПР не налага генерална промяна на първоначално определената стратегия; по-скоро предлага адаптирана и приложима към местните условия и ресурси редактирана стратегическа рамка. Единствено акцентът на приоритет 1 се измества от досега действащата фокусирана подкрепа за земеделие и преработваща промишленост към по-широка подкрепа за повишаване конкурентноспособността на местната икономика, включвайки две нови цели „диверсификация на местната икономика към неземеделски дейности” и „подобряване на бизнес инфраструктурата на територията на общината”.

Актуализираният документ за изпълнение на общинския план за развитие на община Кнежа за периода 2011-2013 г. отразява в максимална степен стратегическите цели на Програма на Правителството за европейското развитие на България за периода 2009-2013 г., актуализирани документи за изпълнението на Националната стратегия за регионално развитие за периода 2009-2015 г. и на Регионалния план за развитие на северозападен район за планиране (СЗРП).

Изготвянето на актуализирания ОПР на община Кнежа за периода 2011-2013 г. се базира на препоръчаната структура в Методически указания за актуализиране на действащите стратегии и планове за регионално и местно развитие на Министерство на регионалното развитие и благоустройство (МРРБ).

2. Анализ на социално-икономическото развитие на община Кнежа

Целта на актуализирания социално-икономическия анализ е да отрази променените условия на територията, въз основа на които да се направят изводи и се посочат тенденциите за развитие на общината, като се отчитат характеристиките на вътрешния ѝ потенциал за развитие.

2.1 Общ профил на община Кнежа

Община Кнежа заема територия от 317 812 дка и попада в административно-териториалния обхват на област Плевен. Разположена е в Северозападна България на 30 км южно от р. Дунав, в равнината между р. Искър – на изток, р. Скът на запад и Предбалкана – на юг. Граничи с общините Оряхово (на север), Бяла Слатина (на запад), Искър (на изток) и Червен бряг (на юг). Поради протичащите интензивни урбанистични процеси в страната, гъстотата на нейното население намалява с 2.2 ч/км² – от 50.1 ч/км² през 2005 г. до 47.9 ч/км² през 2008 г. (последни данни на НСИ). Подобна негативна тенденция се наблюдава за цялата област Плевен, като намалението е средно с 1.9 ч/км² за същия период от време. Броят на населените места в община Кнежа остава непроменен – 3 села (Бреница, Лазарово и Еница) и 1 град (Кнежа).

Характерен за тази територия е рязко изразеният континентален климат със сравнително ниска средногодишна температура и голяма средногодишна температурна амплитуда /абсол. макс. t°: +42,7°C; абсол. мин. t°: -35,2°C /. Географското разположение на територията в централната част на Дунавската равнина обуславя релефа ѝ като равнинен – предпоставка за добре развито селско стопанство. По-голяма част от терена има надморска височина от 100 до 200 м, а само в долината на р. Искър се движи от 0 до 100 м. По данни на НСИ за 2008 г. балансът на територията на община Кнежа по фондове е както следва: 92.6% от общата площ е земеделска, като 89% от нея е обработваема, 0% горски фонд, 5.6% урбанизирани територии, 1.3% водна площ, 0.1% за добив на полезни изкопаеми, 0.4% за транспорт. Не се регистрира промяна в агропроизводствената характеристика на почвените видове: разпространени са карбонатни черноземи, типични и излужени черноземи, които позволяват отглеждането на култури, като пшеница, ечемик, слънчоглед и царевица. Няма химично замърсяване на почвите, но територията на общината попада в нитратно уязвима зона (заповед на министъра на околната среда и водите на основание чл. 5, т. 1 и 2 и чл. 9 от Наредба № 2 от 2000 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници). По данни на община Кнежа в последните десет години значително е намаляло използването на минерални торове и препарати за растителна защита, което е повлияло положително на естественото възстановяване на почвите. Територията попада и в Район за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (КАВ) по чл.30, ал.1, т.4 от Наредба № 7, в който нивата на показателите /замърсителите/ са под долните оценъчни прагове, което означава, че няма проблеми с осигуряване на КАВ и съответно общината няма ангажимент по чл.27, ал.1 от Закона за чистотата на атмосферния въздух за разработване на програма за намаляване на нивата на емисиите и достигане на установените норми. Тези данни се потвърждават и от последните такива на НСИ за 2008 г., съгласно които стойностите на произведените емисии на вредни вещества в атмосферата от индустриални горивни и производствени процеси са в пъти под средните с изключение на данните за въглероден диоксид, които са малко над средните стойности за областта – 630 тона за община Кнежа спрямо 540 тона за област Плевен.

Срещат се залежи от нерудни полезни изкопаеми – ограничени находища на природен газ край местността Мирчовец. Общата оценка на физико-географските характеристики на територията разкрива отлични условия за аграрни дейности и потенциал за диверсификация към биологично земеделие

2.2 Състояние на местната икономика

През периода след 2007 година настъпват съществени промени в националното и европейското законодателство за регионално и местно развитие, съпътствани от промени в икономическото и социалното развитие на районите и общините. Така, една от извършените регионални промени, в чийто обхват попада община Кнежа, е *прехвърлянето през 2007 г. на област Плевен от Северен централен район за планиране (СЦРП) в Северозападен район за планиране (СЗРП)*. Промяната е нормативно регулирана в актуализирания ЗРР, приет през 2008 г. Обусловена е от изискванията на Евростат за минимален брой жители при образуване на район за планиране. Тъй като населението на СЗРП е под статистическия минимум, правителството на страната взема решение за прехвърляне на област Плевен в териториалния обхват на СЗРП. Очакван ефект от извършената регионална промяна е стопанският потенциал на област Плевен да послужи като социално-икономически генератор за най-слабо развития район за планиране в страната – СЗРП. Ефектът от извършената промяна за община Кнежа е по-скоро косвен; той засяга стратегическата рамка за местното планиране и развитие, която следва вече да е обвързана с регионалния план за развитие на СЗРП.

Демография

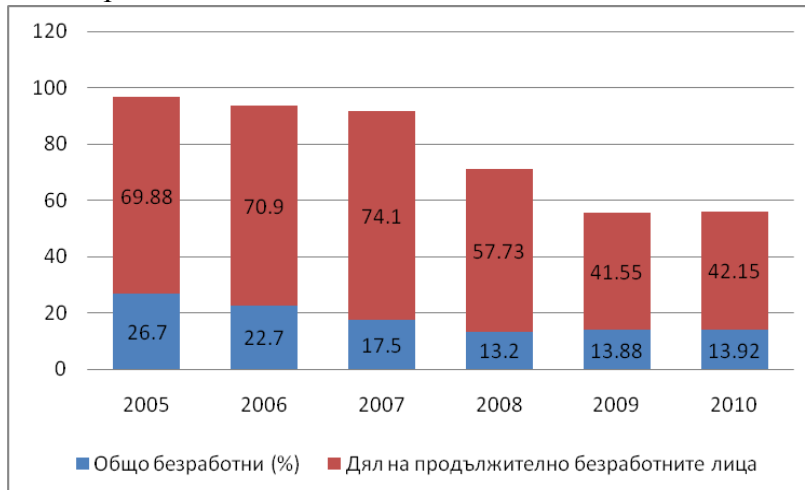
Промените, които настъпват в демографското състояние на територията на община Кнежа не се отличават съществено от посоката и динамиката на демографските процеси в национален мащаб. В периода 2005-2010 г. *населението на община Кнежа, като типичен селски район, намалява с 1 319 души*, което е по-малко в сравнение със

средната стойност за област Плевен – 1 684 души. Графиката в ляво визуализира негативната тенденция, диференцирайки данните по полов признак. Основните фактори за намаляване на населението са отрицателните естествен и механичен прираст. *Застаряването на населението на община Кнежа също разкрива тревожна тенденция и налага спешни устойчиви мерки за подобряване качеството на живот и*

повишаване на заетостта като стимули за раждаемост, тъй като в много от българските общини активните мерки по заетостта имат краткосрочен характер и нетраен ефект. В количествено отношение делът на населението в надтрудоспособна възраст за периода 2007-2008 г. представлява половината от броя на населението в трудоспособна възраст. Въпреки отсъствието на аналогични данни за 2009 и 2010 г. дългогодишната тенденция за запазване високия дял на надтрудоспособното население (2001-2008 г.) на територията на общината ни дава достатъчно основания да считаме, че тази тенденция се запазва и през следващите години. Общината продължава да поддържа едни от най-

високите нива на безработица в страната, макар че в периода 2005-2010 г. нейните абсолютни стойности намаляват. С намаляването на общата безработица се намаляват и дяловете на продължително незааетите лица и безработните младежи, но лидер в групата остават продължително безработните лица. Приложената графика илюстрира промените в нивата на безработица за периода 2005-2010 г. За разлика от други общини, икономическата криза се отразява относително слабо на безработицата в общината, заради което се регистрира минимално увеличение на нейните нива през двете кризисни 2009 и 2010 г.

Проведеното социално-икономическо проучване на територията на община Кнежа¹ разкрива важна особеност на нагласите и възприятията на местното население спрямо собствената си икономическа активност, в случая липсата на такава: голяма част от анкетираните продължават да считат публичното субсидиране на пазарни

икономически дейности за даденост, което лишава тях самите от самоинициативност и идеи в търсенето на алтернативни форми на заетост. Въпреки негативните демографски процеси на територията на общината, резултатите от проучването разкриват преобладаващо нежелание сред анкетираните, и по-конкретно сред заетите в селското стопанство, за напускане на територията независимо как се развива местната икономика. Тези резултати разкриват няколко социално-икономически особености на територията. От една страна, нежеланието за напускане на територията изразява тенденция към свиване на миграционните процеси. То е показател за изградена адаптируемост на населението към променящите се местни икономически условия (напр. от промишлено-аграрен район община Кнежа се превръща само в аграрен район), което е своеобразна гаранция за бъдещ успех в едновременното търсене на устойчиви и алтернативни форми за социално-икономическо развитие. От друга страна, доминиращото предпочитание за оставане на територията е индикатор за постигнат сравнително удовлетворителен стандарт на живот. Проучването показва, че това е и мнението на 46% от заетите в земеделието, 65% от заетите в търговията и 43% в услугите. Възможна причина за това се явява добре известния факт, че натуралното стопанство за самозадоволяване компенсира ниските доходи, като подтиска предприемачеството. Дефицитът на предприемачески идеи и придържането към статуквото са едни от субективните причини в местната икономика на община Кнежа да отсъстват други (под)отрасли, различни от традиционния за нея селско стопанство. Запитани на въпроса „Необходима ли Ви е помощ за започване на собствен бизнес?“ 46% от всички анкетираните отговарят утвърдително. Изправени пред възможността за получаване на подкрепа в своето личностно-професионално развитие, очевидно голяма

¹ Доклад от проведено проучване на социално-икономическия потенциал за развитие на община Кнежа, изготвен в рамките на проект „Придобиване на умения и постигане на обществена активност за потенциална местна инициативна група на територията на Община Кнежа“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Програма за развитие на селските райони /2007 – 2013г./, съ-финансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

част от анкетираните намират смисъл и желание за предприемачество. Без индикации за подкрепа, самоинициативността сред анкетираните намалява, поради липсата на ясно очертана икономическа активност, която да поеме свободната работна сила, останала извън доминираното от натурално производство селско стопанство.

Селско стопанство

Развитието на местната икономика през 2005-2010 г. не се характеризира с драстични събития, които да доведат до промени в преобладаващия ѝ моноструктурен характер. *Селското стопанство продължава да бъде водещ отрасъл в икономиката на община Кнежа*, чийто нетни приходи от продажби за 2008 г. възлизат на 52% от общите, докато нетните приходи от продажби на останалите два развити отрасли на територията са сравнително по-ниски – търговия (28%) и преработваща промишленост (19%) (справка на Териториално статистическо бюро – Плевен). Сходни отраслови данни са налице и за 2005 г. – селското стопанство е с дял от 47% нетни приходи от продажби срещу 25% на преработващата промишленост и 22% на търговията. Данните за 2007 г., обаче, показват временно изместване на селското стопанство от лидерската му позиция в местната икономика от втория по влияние сектор на преработващата промишленост. Неговият дял в общите за територията нетни приходи от продажби е 44%, докато дялът на аграрните приходи пада до 30%. Търговията запазва традиционното трето място в структурта на местната икономика със 17% нетни приходи от продажби. От една страна, спадът през 2007 г. на дела на нетните приходи от продажби в агросектора е възможно да е причинен от чисто външни фактори в резултат от присъединяването на страната към ЕС, като например забавеното евросубсидиране на отрасъла. От друга страна, обаче, краткосрочният подем на промишлеността на територията показва съществуващ потенциал за развитие, който следва целенасочено да се стимулира чрез подходящи инвестиции. Резултатите от цитирания по-горе доклад за проучване на социално-икономическия потенциал на община Кнежа разкриват оценката на анкетираните за задоволително развитие на селското стопанство, търговията и услугите, като тези три отрасли на местната икономика обуславят затворен цикъл от самодостатъчни и взаимноподдържащи се икономически дейности, които осигуряват на заетите сравнително удовлетворителен начин на живот.

Преобладаващата икономическа специализация на общината в сферата на аграрните науки е предопределена от обстоятелството, че 92.6% от нейната площ е земеделска, като 89% от нея е обработваема. Справка на Общинската служба по земеделие показва, че 82% от собствеността върху земеделската земя е частна, разпределена в общо 28 635 броя частни имоти, *тоест на 1 жител се падат близо 2 земеделски имота* (14 613 жители е населението на община Кнежа за 2010 г. по данни на НСИ). *Предпочитаната форма за управление на земеделската земя е отдаването ѝ под аренда*, чиято практика бележи двоен ръст през последните пет години. Съгласно същата справка през 2005 г. под аренда са се отдавали 36 880 дка земеделска земя, докато съответния размер през 2010 г. нараства до 93 640 дка. Важен факт е, че само малка част от наемните и арендни отношения са подкрепени с договори (Доклад от проведено проучване на социално-икономическия потенциал за развитие на община Кнежа). Една от причините за това е продължаващото съществуване на раздробена и маломерна собственост, затруднени пазарни отношения поради наличието на съсобственост и доста често – неясни поземлени граници.

Допълнителен индикатор за налагащата се тенденция към управление на земеделската земя чрез отдаването ѝ под аренда се явява базата данни на Държавен фонд „Земеделие“ за извършени директни плащания на площ. Справка в данните за 2010 г., видно и от приложената по-долу сравнителна таблица, показва, че община Кнежа заема второ място по брой субсидирани производители и получени общи субсидии от схемите и мерките за директни плащания след община Плевен, като сравнение между двете не е уместно и целесъобразно да се прави. Това характеризира общината като ключов областен производител на селскостопанска продукция, а провеждащата се модернизация на над 15 стопанства с близо 20 млн. лева обща финансова подкрепа от ПРСР и собствени средства, допълнително категоризира отрасъла като структуроопределящ. Размерът на получената средна субсидия за един производител (виж. таблицата) показва, че малък брой земеделски производители обработват по-голяма земеделска площ, което от своя страна загатва за наличие на сравнително голяма незаета работна ръка, поради механизирани процесите в следствие от модернизацията. Алтернатива за заетост на свободната работна ръка следва да се търси в извънземеделски дейности, което от своя страна определя ясна необходимост за диверсификация на местната икономика по посока развитие на неземеделски отрасли. Друга алтернатива за заетост са трудоемките култури, като зеленчукопроизводство и овощарство, но подходящите площи за това са сравнително ограничени.

Община	Брой субсидирани земеделски производители	Общ размер на получените субсидии за 2010 г.	Средна субсидия/производител
Плевен	108	17 215 620.28	160 886.33
Кнежа	43	13 480 010.34	313 488.61
Левски	38	8 759 774.57	230 520.38
Д. Дъбник	28	4 591 509.75	163 982.49
Д. Митрополия	32	4 531 383.18	141 605.72
Пордим	12	3 788 533.34	315 711.11
Гулянци	11	3 739 627.06	339 966.10
Червен бряг	26	3 715 361.66	142 898.53
Искър	18	2 603 169.96	144 620.55
Никопол	17	2 438 005.52	143 412.09
Белене	10	1 610 102.20	161 010.22

Въпреки налагащата се тенденция към комасация на ниво ползване на земеделска земя, броят на растениевъдните стопанства на територията на община Кнежа бележи ръст. От 116 броя през 2005 г. растениевъдните стопанства се увеличават до 176 броя през 2010 г. (данни на Общинска служба по земеделие). Това обстоятелство, подкрепено и от подходящия релеф на територията, предопределят растениевъдството като традиционно доминиращ подсектор в сектора на земеделието, като най-голям дял има добива на пшеница, следван от ечемик, слънчоглед и царевица. Увеличеният брой на растениевъдните стопанства се дължи и на бавно реабилитиращи се практики за зеленчукопроизводство и овощарство на територията на общината. По информация на участниците във фокус групите и данни на Държавен фонд „Земеделие“, в частност мярка „Създаване на стопанства на млади фермери“ все повече местни жители стартират инициативи за отглеждане на плодове и зеленчуци, като ябълки, сливи, пъпеши и др.

Вътрешноструктурни реформи в отрасъла на селското стопанство на община Кнежа се регистрират и в сферата на животновъдството. Той е също традиционен подотрасъл за

територията, но поради новите изисквания за неговото функциониране в условията на силно конкурентна европейска пазарна среда е започнал постепенно да губи своята привлекателност за местното население. Така през 2010 г. броят на животновъдните стопанства намалява до 74, докато през 2005 г. е бил почти изравнен с този на растениевъдните – 118 при 116 растениевъдни. Необходимо е да се отбележи, обаче, че в периода 2007-2009 г. броят на животновъдните ферми значително нараства, достигайки 250 бр. през 2008 г. Същото увеличение се наблюдава и при растениевъдите – 177 бр. стопанства за 2008 г. Тази особеност отново се обяснява с високите очаквания за евросубсидиране на агросектора. Очакванията не се удовлетворяват след като става ясно, че размера на директните плащания на единица площ и на глава добитък не е в състояние да намали себестойността на продукцията, така че тя да намери адекватна пазарна реализация. Съществен проблем за развитието на подотрасъла остават строгите хигиенни и ветеринаромедицински изисквания към животновъдните обекти след присъединяването на страната към ЕС. Не на последно място сериозна пречка пред реализацията на местна животновъдна продукция се явяват и неизгодните, често прерастващи в нелоялни и монополни, взаимоотношения между продавачи, посредници и купувачи. Дори приетата през 2010 г. наредба за директна продажба на суровини от стопанствата не стимулира развитието на подотрасъла. Данни на Министерство на земеделието и храните показват, че до март 2011 г. има много малко регистрирани стопанства по наредбата. Съгласно нея, за да продават директно продукцията си, производителите трябва да направят значителни инвестиции, тъй като се налага да покрият изискванията и стандартите за хигиена и оборудване, което също е непосилно за голяма част от стопаните, които са натоварени с допълнителна данъчна тежест; не всички са получили субсидии за глава добитък. Всички тези негативни тенденции и промени в животновъдния отрасъл се отразяват по сходен начин и върху броя на отглежданите животни на територията на община Кнежа. По данни на Общинска служба по земеделие, от 115 649 през 2005 г. общият брой на отглежданите животни намалява до 93 244 през 2010 г., като птиците формират най-големия дял (37 230 бр.), следван от дела на овцете (5 51 бр.), говеда (2 985 бр.), крави (1 812 бр.) и кози (1 414 бр.).

И растениевъдството и животновъдството на целевата територия продължават да се поляризират, оформяйки дуалистична структура: наличие на ораничен брой пазарно-ориентирани големи стопанства и на множество малки непазарни стопанства, особено в сферата на животновъдството. Въпреки оформилата се поляризация вътре в самите подотрасли, между тях съществува взаимнообвързаност, която не бива да се нарушава, а да се стимулира нейното развитие. *Богатата фуражна база остава силна страна за животновъдния отрасъл в община Кнежа*, което го прави зависим от количеството и качеството на растениевъдната продукция, но пък тя от своя страна, е зависима от оборския тор на животните, който съдейства за повишаването на добивите в нейното отглеждане. Тоест, осигуряването на подкрепа за самоподдържане на двата отрасъла на територията на общината е жизнено важно.

Добре известен е фактът, че развитието на земеделското производство не може да се разглежда откъснато от развитието на маркетинговите системи, на добре функциониращи пазарни структури, на ефективни канали за доставка на суровини и средства за производство. Развитието на промишлеността на базата на местни ресурси е приоритетна сфера за целенасочено въздействие на територията на община Кнежа, която води до увеличение на местната добавена стойност и постигане на устойчивост.

Промисленост

През последните 20 години, обаче от промишлено-аграрна целевата територия се е трансформирала в приоритетно аграрен район, като *хранително-вкусовата промишленост (ХВП) остава най-развит промишлен подотрасъл*. В годините на прехода, обаче, голяма част от неговите ДМА са изоставени, разграбени или унищожени и са необходими редица инвестиции за неговото пълноценно реабилитиране, така че да се създадат условия за затваряне на производствения цикъл в селското стопанство. Съгласно справка на Териториално статистическо бюро – Плевен за 2008 г., по дял на нетни приходи от продажби от общите, отрасълът „преработваща промишленост” се нарежда на 3 място (19%) след селско стопанство и търговия, а по размер на средна годишна заплата – на 2 място след сектор „строителство”. Броят на действащите промишлени предприятия на територията към края на 2008 г. е 24 (16 от които са в сферата на ХВП по данни на Община Кнежа), а заетите лица в тях – 270, което прави средно по 11 души на предприятие. Общият извод, който се налага е, че преобладават микро и малки предприятия – обсотятелство, подкрепящо развитието на дребното предприемачество.

Възможност за реабилитиране на потенциала на анализирания отрасъл се явява фактът, че голяма част от промишлената зона на общината е газифицирана. За последните три години газоразпределителното дружество „Кнежа газ” ООД е построило около 20 км нови разпределителни газопроводи и сградни отклонения за потребители. Към края на 2009 г. ползвателите на природен газ са общо 100 на брой, от които 11 в промишления сектор, 22 са обществено-административните и търговски обекти и 67 домакинства.

Друго обстоятелство, което оказва благоприятно влияние за стимулиране на промишлени и други стопански инициативи на територията на общината произтича от самото ѝ географското положение. Освен близостта с река Дунав и ГКПП – Оряхово, територията се явява основен транспортен коридор за преминаващия от Турция за Западна Европа транспортен трафик, ползващ фериботната връзка Оряхово – Бекет. Въпреки това, този потенциал все още не е развит в достатъчна степен.

Търговия и услуги

Търговията е отрасълът с най-бърз темп на развитие в местната икономика на община Кнежа. Приблизително 90 % от търговската мрежа в общината е в частния сектор. Това е и секторът с второ по сила влияние върху финансовите показатели за местното икономическо развитие, заемайки място по нетни приходи от продажби за 2008 г. след селското стопанство. За разлика от традиционните икономически сектори – селско стопанство и промишленост, броят на заетите в търговията бележи ръст (222 души през 2005 г., 236 – 2007 г. и 249 – 2008 г.), макар по размер на средна годишна работна заплата за 2008 г. да се нарежда на едно от последните места. Този факт е показател за необходимостта от допълнителни инвестиции в сектора и подобряване бизнес климата за неговото развитие. В областта на услугите важно място заемат юридическите и счетоводните консултации, здравеопазване, бръснаро-фризьорско обслужване на населението, интернет, транспортни услуги, занаятчийски, печатарски услуги и други, доставка на горивни и смазочни материали за населението, газостанции, бензиностанции.

Туризм и рекреационни дейности

Туризмът отсъства от местната икономика на община Кнежа, макар и да има очевидна потребност от този отрасъл с оглед геостратегическото разположение на територията до важни транспортни коридори. По данни на НСИ за 2008 г. няма нито едно разкрито средство за подслон, като в същото време 99% от жилищата на територията са частна собственост, което е предпоставка за обособяване на къщи за гости и др. съвременни форми за настаняване. Включвайки фактора наличие на богати ресурси за екологосъобразно и дребномашабно производство и реализация на селскостопанска продукция, това неминуемо ще привлече и задържи туристически поток към целевата територия. В сферата на спорта и отдиха наличните ресурси и услуги са по-добре развити. Спортните съоръжения на територията на общината са: спортна зала “Г. Боевски” в гр. Кнежа, облагородена спортна площадка в центъра на града, пригодена за футбол, баскетбол, волейбол, тенис на корт, спортен салон “Стара гимназия”, както и конна база и плувен басейн. Басейнът, например, се нуждае от ремонт и благоустрояване. Негативен е фактът, че селата от общината не разполагат със спортни съоръжения. Лесопарк “Гергана”, с обща площ 546 дка, е едно от малкото живописни места в района. В него се намира единствения зоокът на територията, обитаван от муфлони, елени, пони, кози, птици и др. животни. Към него се включва и зона за отдих, обогатена с детска площадка и люлки, места за пикник. Има добри показатели за ловен и екотуризъм. Често посещаван е не само от местното население, но и от гости на града. Използван е за честване на много празници, за провеждане на спортни мероприятия, лов, почивка и пр.

Прави впечатление, че при доминираща роля на растениевъдство в местната икономика, липсват практики за производство на топлинна и/или електроенергия, чрез използването на остатъчни земеделски продукти. Това е една от сферите с висок потенциал на развитие и потребност от целенасочено въздействие, съчетано с подходящи стимули за подкрепа.

Важна предпоставка за подобряване стопанската активност на територията на община Кнежа е развитието и поддържането на подходяща инфраструктура. В периода 2007-2010 г. общинска администрация е изпълнила редица проекти, които имат за цел подобряване на материалната и техническа инфраструктура за достъпност и подобро качество на живот. Подробна информация за изпълнените проекти е представена в следващия раздел на доклада.

Друга интересна особеност на територията, която оказва положителен ефект върху увеличаването на добавената стойност на местната икономика е наличието на връзка между образование, наука и професионална реализация в ключовия сектор селско стопанство. Двете професионални гимназии, едната по земеделие, която през текущата година е трансформирана в колеж, другата по механоелектротехника и Институтът по царевица формират важен ресурсен цикъл, благоприятстващ устойчивото развитие на земеделието в района.

2.3 Образователна, социална и културна сфера

Образование

По данни на НСИ за 2008 г. на територията на община Кнежа функционират 6 общообразователни училища (ООУ) и 2 професионални гимназии (ПГ) (една по

земеделие и една по механоелектротехника). От 2011 г. гимназията по земеделие е трансформирана в колеж. Той и ПГ по механоелектротехника разполагат с материална база за настаняване и грижи за ученици с друго постоянно местожителство. През учебната 2008/2009 г. общо 1 729 ученици са учили в ООУ при 96 преподавателя и 478 в ПГ при 42 преподавателя. Това прави 1 преподавател на 16 ученика (1:16) при средни стойности за страната 1:12. По отношение на детските градини на територията има 5 функциониращи с общо 463 деца и 44 детски учители, което прави съотношение 1:10 при средни стойности 1:12. Две от детските градини се намират в селата, една в с. Бреница и една в с. Еница. На територията на общината се намира най-големият и единственият в страната Институт по царевица, основан през 1924 г., който предлага:

- Създаване на нови хибриди царевица с висок потенциал за добив и качество, от всички групи на зрялост и направления на използване;
- Провеждане на комплексни научни изследвания в областта на генетиката, биотехнологиите, селекцията и семепроизводството, физиологията и биохимията;
- Разработване на нови агротехнически параметри, елементи и технологии за производство на царевица за зърно, семена и силаж в условията на екологично и устойчиво земеделие;
- Консултански услуги за земеделски производители и директна продажба на елитни семена и зърно.

Общата оценка на образователните ресурси на територията разкрива наличие на стабилна връзка между образование и професионална реализация в ключовия сектор селско стопанство. По този начин се формира важен ресурсен цикъл, благоприятстващ устойчивото развитие на земеделието в района. За това допринася и по-ниското съотношение преподавател:ученик, което е важна предпоставка за подобряване качеството на образователните услуги, което предполага високи стартови умения в професионалната реализация.

Социални услуги

От многообразието от социални услуги, които се предоставят в страната в съответствие със Закона за социалното подпомагане на територията на община Кнежа се предоставя единствено услугата „Домашен социален патронаж” с капацитет от 130 души. По данни на НСИ за 2008 г. капацитетът е изцяло зает. В гр. Кнежа има създаден съвременен център за социални услуги към общината, който често се използва и за публични събития, поради осигуреността си откъм технически средства за презентации, дискусии и климатизирана зала за 120 души. По отношение на здравеопазването, на целевата територия функционира една общинска многопрофилна болница с капацитет от 70 легла (МБАЛ-Кнежа ЕООД), която обслужва и населени места от съседната община Искър. През 2008 г. на територията на болницата са разкрити една самостоятелна медико-диагностична и една медико-техническа лаборатории. За сравнение, според данни на НСИ за 2008 г. в 40 % от селските общини няма болнични заведения. Следователно, би могло да се обобщи, че в община Кнежа съществува необходима социално-здравна база, чийто ресурси отгук нататък следва да се развият, така че да посрещнат нарастващите потребности на населението особено в сферата на социалните услуги, реферирайки към високия дял на надтрудоспособното население и тенденцията към застаряване.

Култура

В община Кнежа функционират 4 читалища: „Борба 1896” (гр. Кнежа); „Народно съзнание” (с. Бреница); „Изгрев” (с. Еница) и „Димитър Цонев” (с. Лазарово).

Читалище „Борба 1896” е с над 110-годишна история. Със създаването на читалище „Борба 1896” е поставено началото на театралната самодейност в общината, а през 2008 година то е домакин на първото издание на регионалния фестивал за любителски градски театри от Северна и Централна България – „Звезден прах”. Днес читалището може да се гордее с библиотека с над 67 хил. тома, хорова и танцова самодейност, музикална школа с над 50-годишни традиции. През април 2007 г. към Ч „Борба 1896” е лицензиран Център за професионално обучение от НАПОО, в който могат да се обучават голям брой безработни по актуалните за региона професии. Досега са обучени специалисти по професиите: оператор на компютър; английски ез.; фризьорство. През 2004 г. се поставя началото на превърналия се в традиция певчески фестивал „Златна цавевица”, а през 2008 г. започва честването на Международния ден на ромите – показател за малцинствената политика на общината в посока тяхната интеграция и приобщаване за постигане на етническо единство. На територията на общината има действащ общински Исторически музей в гр. Кнежа. В музея се съхраняват над 100 архивни фонда, измежду които важни материали за Аспаруховия вал (през землището на Кнежа е минавала границата на първото българско царство по времето на хан Аспарух). Въпреки това слабата финансова обезпеченост в последните години предвиждана за сферата на културата доведе до остаряла материално-техническа база, минимален брой служители и частично занемаряване на културните центрове. НПО сектора е слабо развит, но с доминираща насоченост в спортните дейности - има регистрирани 9 НПО, 5 от които в сферата на спорта. Останалите се занимават с разработване и управление на проекти за подпомагане на местни и регионални организации в различни области, на младежки инициативи, на хората в неравностойно положение. Всички тези данни илюстрират, че на целевата територия активно функционират институции-средище на културни, обществено-политически и стопански интереси, което е и индикатор за активен интерес и потребност от страна на местното население за разнообразяване начина на живот. Тяхната материално-техническа база, обаче, се нуждае от ремонт и освежаване.

2.4 Инфраструктурно развитие

Пътната мрежа на територията на община Кнежа е изградена от републикански пътища с обща дължина 8 км., второкласен път Кнежа-Плевен, и от 197 км. четвъртокласна пътна мрежа. Състоянието на настилките не е добро, но ежегодно се извършват ремонтни дейности. Водопроводната мрежа на територията на общината е 210 км. и обхваща всички селища. По данни на НСИ за 2008 г. 100% от населението е водоснабдено. Мрежата, обаче, е изградена от азбестоциментови тръби, които се експлоатират от над 50 години, крйно амортизирани са, което предполага появата на постоянни аварии. Крайно належащо е подмяна на съществуващата водопроводна мрежа с полиетиленови тръби. По-наложителни са, обаче, инвестиции за разширяване на канализационната мрежа. Предстои старта на проект за интегриран воден цикъл, в рамките на който ще се подобри ВиК мрежата и ще се изгради ПСОВ. Електроснабдяването на територията на общината се извършва от “ЧЕЗ България” ЕАД и покрива 100% от населението. Относно транспортната инфраструктура връзките между населените места се осъществяват единствено чрез автомобилен транспорт. Транспортното обслужване на населението се осъществява от четири местни фирми. По отношение на управлението на отпадъци в ход е проект за техническа помощ за подготовка на проект за управление на отпадъците в община Кнежа-регион Оряхово, в

рамките на който ще се ликвидира/рекултивира затвореното вече местно депо за твърди битови отпадъци и ще се премахнат нерегламентираните сметища.

2.5 Екологично състояние

Въздух: по данни на община Кнежа, територията попада в Район за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (КАВ) по чл.30, ал.1, т.4 от Наредба № 7, в който нивата на показателите /замърсителите/ са под долните оценъчни прагове, което означава, че няма проблеми с осигуряване на КАВ и съответно общината няма ангажимент по чл.27, ал.1 от Закона за чистотата на атмосферния въздух за разработване на програма за намаляване на нивата на емисиите и достигане на установените норми. Тези данни се потвърждават и от последните такива на НСИ за 2008 г., съгласно които стойностите на произведените емисии на вредни вещества в атмосферата от индустриални горивни и производствени процеси са в пъти под средните за областта с изключение на данните за въглероден диоксид, които са малко над средните стойности за областта – 630 тона за община Кнежа спрямо 540 тона за област Плевен. Води: през територията преминава река Гостиля, която е обявена за II – ра категория водоприемник. Съществуват 3 язовира: 1) язовир Еница – с максимален завирен обем 40 179 000 куб. м вода. Предназначението му е за напояване; 2) язовир Еница - 3 със залята площ 165,498 дка и максимален завирен обем 1 250 000 куб. м - предназначението му е за рибовъдство; 3) язовир Върбица – със залята площ 243 дка и максимален завирен обем 680 000 куб. м. Язовирът се намира в гр. Кнежа и се използва за рибовъдство и напояване. Съгласно заповед на министъра на околната среда и водите на основание чл. 5, т. 1 и 2 и чл. 9 от Наредба № 2 от 2000 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници (ДВ, бр. 87 от 2000 г. територията на община Кнежа попада в нитратно уязвимите зони. Почви: По данни на общината в последните десет години значително е намаляло използването на минерални торове и препарати за растителна защита, което е повлияло положително на естественото възстановяване на почвите. На територията на общината няма химически замърсени почви и районът е подходящ за производство на екологично чиста продукция. Няма замърсени земи с устойчиви органични замърсители /РАН, РСВ, пестициди/. Защитени обекти: целевият район не попада в НАТУРА 2000. Макар биологичното разнообразие откъм флора и фауна да отсъства на територията на община Кнежа, качеството на нейните въздух и почви е изключително високо и разкриват подходящи местни ресурси за осъществяване на преход от конвенционално към биологично земеделие.

2.6 Актуализиран SWOT анализ

По отношение на социално-икономическата оценка на територията биха могли да се направят следните изводи: от една страна геоморфоложният, климатичен и почвен потенциал на община Кнежа дава възможност за отглеждане на зърнени и технически култури върху големи площи и е удачно земеделското производство да бъде целенасочено стимулирано. Също така, налице са потенциал и ресурси за затваряне на производствения цикъл в селското стопанство, диверсификация на местната икономика, въвеждане на ВЕИ и извършване на преход от конвенционално към биологично земеделие. От друга страна, територията на община Кнежа се характеризира с известна изостаналост в икономически, социален и културен аспект, застаряващо население, висока безработица, нисък жизнен стандарт на живот, влошена

инфраструктура и произтичащите от това негативи. Районът разполага със значителен природен, образователно-професионален и спортно-рекреационен потенциал, чието развитие и пълноценно използване е задължително и е предпоставка за подобряване качеството на живот.

Актуализираният SWOT анализ представлява обобщение на четирите отделни сфери, обект на разделени SWOT анализа социална среда, околна среда, инфраструктура, стопанска сфера.

<p style="text-align: center;"><u>Силни страни</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Геостратегическа локация; • Отличен геоморфоложки, климатичен и почвен потенциал за развитие на селско стопанство; • Богатата ресурсна база за биологично земеделие и производство на енергия от ВЕИ; • Модернизирани стопанства; • Липса на изоставени и необработваеми земи; • Ресурси за развитие на ХВП; • Условия за елитно семеипроизводство – Институт по царевича; • Наличие на колеж-професионална гимназия в сферата на аграрните науки; • Добре развита обща екологична култура на населението; • Изградена инфраструктура в сферата на спорта, отдиha и рекреационните дейности. 	<p style="text-align: center;"><u>Слаби страни</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Висока безработица; • Неблагоприятна възрастова структура на населението; • Нарушено земеползване; • Липса на сдружения на производителите за защита на интересите и съвместната реализация на продукцията; • Неразвити пазарни структури и механизми; • Силно зависима от земеделието местна икономика; • Слабо развита преработваща промишленост; • Не добра техническа инфраструктура в населените места; • Слабо развити социални услуги; • Слабо проучени културно-исторически активи; • Неразвити туристически услуги; • Неподдържани активи за поливно земеделие; • Слаба гражданска активност.
<p style="text-align: center;"><u>Възможности</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Навлизане на нови технологични решения в земеделието; • Повишаване търсенето на биологични продукти в национален и глобален мащаб; • Повишаване изискванията за качество на хранителните продукти; • Коопериране с научно изследователски организации в сферата на земеделието; • Задължение на национални електропреносители за купуване на енергия от ВЕИ; • Повишаване на обществения интерес към формите на алтернативен (не масов) туризъм и интерес към непопулярни територии; • Обществено-икономически натиск за разкриване на работни места в неземеделски сектори; • Разширяване на трансграничното сътрудничество с Румъния. 	<p style="text-align: center;"><u>Заплахи</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Задълбочаване на миграционните процеси; • Промени в европейските политики за субсидиране на земеделието; • Промени в климата; • Налагане на санкции и предпазни клаузи от ЕС; • Задълбочаване на икономическата криза в страната и региона; • Неблагоприятна държавна социална политика – закриване на болници, училища; • Отлив на инвестиции от България; • Високи изисквания за кредитиране на земеделски производители; • Намаляване на изкупни цени и нелоялна пазарна среда.

В резултат на SWOT анализа се очертават няколко групи активи, които могат да се превърнат в двигатели за развитието на територията. На първо място това са отличните геоморфоложки, климатични и почвени ресурси за развитие както на конвенционално, така и на биологично земеделие. Територията разполага с подходяща ресурсна база и за въвеждане на практики за производство на енергия от остатъчна земеделска продукция. Дори само с изпълнението на тези две възможности ще се повиши бизнес привлекателността на територията. Адекватното използване на богатата ресурсна база ще създаде реални условия за създаване на собствена марка земеделска продукция, предлагаща богат асортимент от растителни и животновъдни продукти, а геостратегическото разположение на територията ще благоприятства за ефективен маркетинг на продукцията. На второ, но не по важност, място, запазените традиции и допълнителни инвестиции в ХВП на територията създават предпоставка за затваряне на производствения цикъл, което ще генерира висока добавена стойност на местната продукция. Конкурентноспособността ще нарастне, а оттук и възможностите за силно пазарно присъствие и влияние. Допълнителен благоприятстващ фактор за повишаване на конкурентноспособността е наличието на модернизирани селскостопански активи. Същите улесняват стопанствата във въвеждането на иновативни технологични решения и повишават шансовете на земеделските предприемачи за последващо кредитиране. Инвестициите за затваряне на производствения цикъл на територията биха повишили устойчивостта срещу и намалили зависимостта на стопанствата от негативните влияния на икономическата криза и други неблагоприятни политико-икономически процеси в страната и извън нея. Очакваните подобрили икономически резултати от земеделския сектор на територията биха провокирали интерес и активност от страната на преобладаващия брой продължително безработни лица за включване в процеса, както и биха повишили привлекателността на сектора за младите. В резултат на това, ограничаването на миграционните тенденции на територията и съживявянето на местната икономика става практически изпълнимо. Но постигането на приемлив житейски стандарт не зависи само от наличието на достатъчно средства за живот, а и от условията за живот. Съществуващите активи за спорт, отдих и култура не са малко и ролята им в развитието на неземеделско направление в местната икономика не бива да се подценява. Находчиви инвестиции в изграждане на туристически атрактивни земеделски ферми, съчетани с подходящи маркетингови инструменти и екологосъобразно производство и реализация на собствена продукция несъмнено биха повишили дела на неземеделските дейности в местната икономика като постепенно намалят зависимостта ѝ от селското стопанство. Започналото обновяване на техническата инфраструктура ще окаже допълнителен положителен ефект върху този процес, отговаряйки на потребностите на населението от съвременни условия и среда за живот.

3. Актуализирани приоритети и цели за развитие на община Кнежа за периода 2011- 2013 г.

Стратегическата рамка на ОПР на община Кнежа е актуализирана съобразно резултатите от извършената междинна оценка на ОПР, изводите от социално-икономическия анализ на територията, вкл. SWOT анализа, потребностите на местното население и в синхрон с европейски, национални и регионални политики за териториално развитие.

1. Визия на община Кнежа

Визията на община Кнежа остава непроменена спрямо първоначалния вариант на ОПР, а именно:

Община Кнежа – център на модерно селско стопанство с висококвалифицирани научни и изпълнителски кадри, с изградена съвременна инфраструктура, привлекателна с чистотата, зелената, местата си за отдих и с висок жизнен стандарт.

2. Приоритети, цели и мерки

Срокът за изпълнението на всички приоритети, цели и мерки под формата на договорирани ангажименти е 31.12.2013 г, а самата реализация на поетите ангажименти е до 30.09.2015 г. Хронологичната подредба на приоритетите, целите и мерките следва подредбата от първоначалната стратегическа рамка, тоест не е ранжирана по степен на важност.

Приоритет 1: Повишаване конкурентноспособността на местната икономика

В рамките на този приоритет е направена най-съществената промяна в стратегическата рамка на ОПР. Още със самата редакция на формулировката (от „Развитие на модерно селско стопанство и преработвателна промишленост” на „Повишаване конкурентноспособността на местната икономика”) се задава по-широкомасщабна посока за подкрепа на местната икономика като цяло, а не единствено към земеделието и преработвателната промишленост. В противен случай икономическият потенциал на територията, анализиран в предходните раздели и в междинната оценка на изпълнението на ОПР, би останал извън обхвата на плана на развитие и така да се ограничат възможностите за разнообразяване на местни бизнес инициативи и оттук повишаването на доходите на населението. Модерното земеделско стопанство неминуемо запазва своята ключова роля в местното развитие, но вече като цел (цел 1), наравно с останалия икономически потенциал на територията по посока диверсификация (цел 2) и подобряване на бизнес инфраструктурата (цел 3). Развитие на местното предприемачество, както и проектите за затваряне на производствения цикъл са концентрирани в целта за диверсифициране на местната икономика като алтернатива на все по-намаляващите ресурси и потенциал на земеделието за удовлетворяване на нарастващите потребности за по-доходен и по-добър начин на живот.

Цел 1: Развитие на модерно селско стопанство

1.1 Мярка: Развитие на изследователска дейност и интеграция на науката и производството в областта на растениевъдството

1.2 Мярка: Модернизация на земеделските стопанства и въвеждане на биологично земеделие

1.3 Мярка: Изнасяне извън населените места и удряване на животновъдните ферми

Цел 2: Диверсификация на местната икономика към неземеделски дейности

2.1 Мярка: Развитие на преработвателна промишленост на базата на местни ресурси

2.2 Мярка: Насърчаване развитието на дребното предприемачество, в т.ч. услуги, насочени към жителите на територията

Цел 3: Подобряване на бизнес инфраструктурата на територията на общината

3.1 Мярка: Подпомагане развитието на местни и региоанални сдружения на бизнеса, вкл. развитие на ПЧП инициативи

3.2 Мярка: Промоция на потенциала на територията за привличане на инвеститори

Приоритет 2: Създаване на условия за духовно, физическо и социално развитие на населението

Като цяло не са извършени съществени промени в същността и обхвата на този приоритет. Единствено цел 5 от първоначалната стратегическа рамка („Подобряване на материално – техническата база, свързана с духовното, физическо и социално развитие на населението”), която се отнася до оптимизация на материални активи е прехвърлена към приоритет 3, покриващ всички сфери на инфраструктурното подобрене на територията. Останалите извършени промени представляват редакция на съществуващи формулировки на цели и мерки по посока тяхното окрупняване с цел включване на съществуващото на територията многообразие от човешки ресурси, социални и етнически групи, както и дейности, свързани с подобряването на техния начин на живот. Включени са и две нови мерки, които се отнасят до повишаване институционалния

капацитет на територията и подобряване качеството на предоставяните публични услуги. Промените са извършени с цел осигуряване на целевите групи (общинска администрация, НПО и др.) на възможности за кандидатстване по различни програми, като обосновка за предлаганите проекти.

Цел 1: Подобряване жизнената среда на хора в неравностойно положение и представители на етническите групи

1.1 Мярка: Подобряване достъпа до обществени сгради

1.2 Мярка: Интеграция на хора в неравностойно положение и представители на етническите групи

Цел 2: Подобряване качеството на човешките ресурси и повишаване на заетостта

2.1 Мярка: Подобряване на институционалния капацитет

2.2 Мярка: Осигуряване на квалификация и преквалификация на човешките ресурси за подобряване реализацията на пазара на труда

Цел 3: Разширяване обхвата и подобряване качеството на публичните услуги

3.1 Мярка: Разнообразяване на предоставяните социални услуги, в т. ч. предлагане на нови

3.2 Мярка: Предоставяне на публични услуги с по-добро качество чрез ИКТ

Приоритет 3: Разширение и модернизация на инфраструктурата, осигуряваща по-добро качество на живот

Това е приоритетът, в рамките на който са извършени най-малко промени. Обект на такава е формулировката на самия приоритет, като вместо „разширение и модернизация на инфраструктурата, осигуряваща чиста и здравословна околна среда”

се редактира на „разширение и модернизация на инфраструктурата, осигуряваща по-добро качество”. Обстоятелството, което наложи тази редакция е, че едната от целите покрива инфраструктурата за достъпност, а другата – за екологосъобразен, здравословен и пълноценен живот, като двете общо се обединяват под формулировката „по-добро качество на живот”.

Цел 1: Рехабилитация и модернизация на инфраструктурата, осигуряваща достъпност

1.1 Мярка: Рехабилитация на общинска пътна мрежа

1.2 Мярка: Рехабилитация и изграждане на нови улични и тротоарни настилки

Цел 2: Подобрена инфраструктура, осигуряваща по-добри условия за екологосъобразен, здравословен и пълноценен живот

2.1 Мярка: Изграждане на пречиствателна станция за отпадни води и подмяна, разширение и допълнение на водоснабдителната и канализационна мрежа

2.2 Мярка: Ликвидиране на депото за твърди битови отпадъци и подобряване практиките за третиране на твърди битови отпадъци

2.3 Мярка: Реконструкция и модернизация на общинската болница

2.4 Мярка: Осигуряване на по-добро качество на зелената система и условията за спорт и отдих

2.5 Мярка: Разширяване на газификационната мрежа на територията на общината

4. Индикативна финансова таблица на актуализирания ОПР за периода 2011-2013 г.

Индикативната финансова таблица обобщава необходимите ресурси за реализация на актуализирания общинския план за развитие до 2013 г.

Планирането на обема на финансовите ресурси за реализацията на плана се извърши на базата на макроикономическите показатели за страната и региона, тенденциите и прогнозите в социално-икономическото развитие на общината през периода до 2013 г., финансовия капацитет на общината, както и финансовите инструменти, от които може да се черпи ресурс за реализацията на програмата за изпълнение на общинския план за развитие, в т.ч. средства от фондовете на Европейския съюз. Взеха се предвид и условията по отношение прилагането принципа на „допълняемост” при оперативните програми, по които общината планира да е бенефициент, както и опита на общината във финансовото управление на проекти, съфинансирани от фондовете на ЕС. Показаните стойности са в лева.

Приоритет	Цел	Мярка/година	Общо финансиране	Общо национално съфинансирание	Национално съфинансирание					Европейски съюз	Друго безвъзмездно
					Държавно				Частни търговски		
					Общо	Републикански и бюджет	Общински бюджет	Държавни търговски			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Развитие на модерно селско стопанство и преработвателна промишленост	1. Развитие на модерно селско стопанство	1.1 Развитие на изследователска дейност и интеграция на науката и производството в областта на растениевъдството	9000	9000	3000	3000	0	0	6000	0	0
		2011	3000	3000	1000	1000			2000		
		2012	3000	3000	1000	1000			2000		
		2013	3000	3000	1000	1000			2000		

	1.2 Модернизация на земеделските стопанства и въвеждане на биологично земеделие		18000	9000	0	0	0	0	9000	9000	0	
		2011	6000	3000	0				3000	3000		
		2012	6000	3000	0				3000	3000		
		2013	6000	3000	0				3000	3000		
		1.3 Изнасяне извън населените места и уедряване на животновъдните ферми.		5000	2500	0	0	0	0	2500	2500	0
		2011	1600	800	0				800	800		
		2012	1400	700	0				700	700		
	2013	2000	1000	0				1000	1000			
	2. Диверсификация на местната икономика към неземеделски дейности	2.1 Развитие на преработвателна промишленост на базата на местни ресурси		3750	1500	0	0	0	0	1500	2250	0
			2011	1250	500	0				500	750	
			2012	1250	500	0				500	750	
			2013	1250	500	0				500	750	
		2.2 Насърчаване развитието на дребното предприемачество, в т.ч. услуги, насочени към жителите на територията		4300	2100	300	150	150	0	1800	2200	0
			2011	1300	700	100	50	50		600	600	
2012			1500	700	100	50	50		600	800		
2013	1500		700	100	50	50		600	800			

	3. Подобрване на бизнес инфраструктурата на територията на общината	3.1 Подпомагане развитието на местни и региоанални сдружения на бизнеса, вкл. развитие на ПЧП инициативи	810	210	60	0	60	0	150	450	150
		2011	270	70	20		20		50	150	50
		2012	270	70	20		20		50	150	50
		2013	270	70	20		20		50	150	50
		3.2 Промоция на потенциала на територията за привличане на инвеститори	450	300	150	0	150	0	150	150	0
		2011	150	100	50		50		50	50	
		2012	150	100	50		50		50	50	
		2013	150	100	50		50		50	50	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2. Създаване на условия за духовно, физическо и социално развитие на населението.	1. Подобряване жизнената среда на хора в неравностойно положение и представители на етническите групи	1.1 Подобряване достъпа до обществени сгради	120	60	60	0	60	0	0	60	0
		2011	0	0	0						
		2012	80	40	40		40			40	
		2013	40	20	20		20			20	
		1.2 Интеграция на хора в неравностойно положение и представители на етническите групи	1100	450	450	0	450	0	0	250	400
		2011	100	50	50		50			50	
		2012	500	200	200		200			100	200
	2013	500	200	200		200			100	200	
	2. Подобряване качеството на човешките ресурси и повишаване на заетостта	2.1 Подобряване на институционалния капацитет	550	250	250	100	150	0	0	200	100
		2011	50	50	50		50				
		2012	250	100	100	50	50			100	50
		2013	250	100	100	50	50			100	50
		2.2 Осигуряване на квалификация и преквалификация на човешките ресурси за подобряване реализацията на пазара на труда	900	450	150	150	0	0	300	450	0
		2011	300	150	50	50			100	150	
2012		300	150	50	50			100	150		
2013	300	150	50	50			100	150			

	3. Разширяване обхвата и подобряване качеството на публичните услуги	3.1 Разнообразяване на предоставяните социални услуги, в т. ч. предлагане на нови	1750	1150	1150	550	600	0	0	600	0		
		2011	550	350	350	150	200			200			
		2012	600	400	400	200	200			200			
		2013	600	400	400	200	200			200			
		3.2 Предоставяне на публични услуги с по-добро качество чрез ИКТ	270	120	120	60	60	0	0	150	0		
		2011	90	40	40	20	20			50			
		2012	90	40	40	20	20			50			
		2013	90	40	40	20	20			50			
		3. Разширение и модернизация на инфраструктурата, осигуряваща по-добро качество на живот	1. Рехабилитация и модернизация на инфраструктурата, осигуряваща достъпност	1.1 Рехабилитация на общинска пътна мрежа	3150	150	150	0	150	0	0	3000	0
				2011	0	0	0						
2012	1050			50	50		50			1000			
2013	2100			100	100		100			2000			
1.2 Рехабилитация и изграждане на нови улични и тротоарни настилки.	3700			700	700	0	700	0	0	3000	0		
2011	100			100	100		100						
2012	1250			250	250		250			1000			
2013	2350			350	350		350			2000			

2. Подбрана инфраструктура, осигуряваща по-добри условия за екологосъобразен, здравословен и пълноценен живот

2.1 Изграждане на пречиствателна станция за отпадни води и подмяна, разширение и допълнение на водоснабдителната и канализационна мрежа.	38500	3500	3500	3500	0	0	0	35000	0
2011	0	0	0						
2012	16500	1500	1500	1500				15000	
2013	22000	2000	2000	2000				20000	
2.2 Ликвидиране на депото за твърди битови отпадъци и подобряване практиките за третиране на твърди битови отпадъци	650	250	250	0	250	0	0	400	0
2011	0	0	0						
2012	50	50	50		50				
2013	600	200	200		200			400	
2.3 Реконструкция и модернизация на общинската болница.	2000	1000	1000	0	1000	0	0	1000	0
2011	0	0	0						
2012	1000	500	500		500			500	
2013	1000	500	500		500			500	

	2.4 Осигуряване на по-добро качество на зелената система и условията за спорт и отдих	1800	800	700	0	700	0	100	1000	0
	2011	200	200	200		200				
	2012	750	250	200		200		50	500	
	2013	850	350	300		300		50	500	
	2.5 Разширяване на газификационната мрежа на територията на общината	1700	1700	200	0	200	0	1500	0	0
	2011	500	500	0				500		
	2012	600	600	100		100		500		
	2013	600	600	100		100		500		

ПРИОРИТЕТ 1	41310	24610	3510	3150	360	0	21100	16550	150
ПРИОРИТЕТ 2	4690	2480	2180	860	1320	0	300	1710	500
ПРИОРИТЕТ 3	51500	8100	6500	3500	3000	0	1600	43400	0
ОБЩО ЗА ПЛАНА ЗА ПЕРИОДА	97500	35190	12190	7510	4680	0	23000	61660	650

5. Наблюдение и оценка на реализацията на плана

Органът по наблюдение и оценка на изпълнението на общинския план за развитие е Общинският съвет. В процеса на неговото наблюдение и оценка се осигурява участието на заинтересованите страни - органи, организации, физически и юридически лица при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност при изпълнението на ОПР. За резултатите от наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се разработват ежегодно годишни доклади. Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на ОПР се изготвя по определен от кмета на общината ред и се одобрява от Общинския съвет по предложение на кмета на общината. Годишните доклади осигуряват информация за изготвяне на междинната и последващата оценка на общинския план за развитие. Последващата оценка ще даде цялостна представа за изпълнението на общинския план за развитие и за реализацията на неговите стратегически цели и приоритети. На тази основа може да се актуализира политиката за устойчиво интегрирано местно развитие през следващия планов период.

Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие съдържа информация за:

1. общите условия за изпълнение на ОПР и в частност промените в социално-икономическите условия в общината;
2. постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на ОПР въз основа на индикаторите за наблюдение;
3. действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на ОПР, в т. ч.:
 - а) мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;
 - б) преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на ОПР през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;
 - в) мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на ОПР;
 - г) мерките за постигане на необходимото съответствие на ОПР със секторните политики, планове и програми на територията на общината;
 - д) мерките за прилагане принципа на партньорство;
 - е) резултатите от извършени оценки към края на съответната година.
4. заключения и последващи мерки за подобряване на резултатите от наблюдението.

Информацията и данните, свързани с наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие, се въвеждат в Единната информационна система за управление на регионалното развитие. Голяма част от информацията за постигнатите резултати и напредъка по изпълнението на ОПР се събира чрез индикатори за наблюдение и оценка.

Индикаторите за наблюдение и оценка на актуализирания общинския план за развитие отчитат степента на постигане на целите и приоритетите въз основа на данните за физическото и финансовото им изпълнение. За целите на актуализирания ОПР на община Кнежа са дефинирани количествено измерими физически индикатори и такива за резултат, които да осигурят обективност по отношение на оценките и изводите за постигнатата промяна и напредъка по реализацията на целите.

Физическите индикатори отчитат степента на напредък на изпълнението на ОПР съобразно планирани ресурси и избрани базови стойности, в зависимост от периода на оценка на ОПР.

Индикаторите за резултат позволяват да се направи оценка на степента на постигане на целите, тъй като в повечето случаи те се отнасят към конкретни мерки и проекти в рамките на дадена цел.

Приоритет	Цели	Индикатори
1. Повишаване конкурентноспособността на местната икономика	1. Развитие на модерно селско стопанство	<ul style="list-style-type: none"> - брой земеделски производители от района, получаващи консултации от Института по царевица; - дял на посевите, засети с хибридни семена от института; - брой модернизирани земеделски стопанства; - дял на земеделските стопанства, произвеждащи биологична продукция; - дял на животновъдните ферми извън населените места; - брой животновъдни ферми с глави едър рогат добитък над 100.
	2. Диверсификация на местната икономика към неземеделски дейности	<ul style="list-style-type: none"> - дял на преработената земеделска продукция, добивана в района; - брой заети местни лица на територията извън земеделието; - брой активни фирми в неземеделски дейности; - размер на привлечени инвестиции извън земеделския сектор.
	3. Подобряване на бизнес инфраструктурата на територията на общината	<ul style="list-style-type: none"> - брой реализирани партньорски инициативи за развитие на бизнеса; - функционираща МИГ; - брой събития за промоция на местния потенциал; - брой реализирани мерки за привличане на инвеститори.
2. Създаване на условия за духовно, физическо и социално развитие на населението	1. Подобряване жизнената среда на хора в неравностойно положение и представители на етническите групи	<ul style="list-style-type: none"> - брой обществени сгради с подобрен достъп за хора в неравностойно положение; - дял на хората в неравностойно положение, интегрирани в обществото; - дял на представители на етнически групи, интегрирани в обществото; - брой реализирани проекти в полза на интеграцията на непривилегирани групи.
	2. Подобряване качеството на човешките ресурси и повишаване на заетостта	<ul style="list-style-type: none"> - брой обучени местни лица в програми за квалификация и преквалификация; - брой изпълнени проекти за подобряване на институционалната среда; - дял на продължително безработните лица, започнали работа; - дял на заетото население;

		- брой изпълнени проекти, финансирани със средства извън общинския бюджет.
	3. Разширяване обхвата и подобряване качеството на публичните услуги	- брой предоставяни нови социални услуги; - дял на потребителите на социални услуги; - брой публични услуги, предоставяни чрез ИКТ; - дял на населението, ползващо публични услуги чрез ИКТ.
3. Разширение и модернизация на инфраструктурата, осигуряваща по-добро качество на живот	1. Рехабилитация и модернизация на инфраструктурата, осигуряваща достъпност	- дял на рехабилитирана общинска пътна мрежа; - дял на новоизградена и рехабилитирана улична мрежа и тротоарни настилки.
	2. Подбрана инфраструктура, осигуряваща по-добри условия за екологосъобразен, здравословен и пълноценен живот	- дял на населението, обслужено от ПСОВ; - дял на домакинствата с непрекъснато водоснабдяване с питейна и с необходимото качество вода; - дял на домакинствата, свързани с канализационната мрежа; - дял на ТБО, събирани разделно; - брой проведени кампании, насърчаващи добри практики при управление на отпадъците; - брой модернизирани отделения на общинската болница; - брой обслужени лица от общинската болница (годишно); - дял на поддържаните зелени системи в населените места; - площ на новоизградени зелени системи; - брой на изградените и поддържани спортни комплекси и съоразения; - брой домакинства с достъп до газопреносна мрежа в населените места; - дял на уличната мрежа с поддържано осветление.

6. Прилагане принципа на партньорство и осигуряване информация и публичност при реализация на плана

Прилагането на принципа на партньорство при осигуряване информация и публичност по време на изпълнение на ОПР, неговото управление, наблюдението и оценката на постигнатите резултати означава въвличане на и консултации със заинтересованите страни в извършване на дейности от изредените фази на реализация на ОПР.

Консултациите имат за цел координация и мобилизация на всички ресурси на общината за изпълнение на плана, както и разширен обмен на мнения и идеи за успешно прилагане на политиката за местно интегрирано развитие между всички основни участници – местни власти, социални партньори, неправителствени организации, частен бизнес, областен управител и областна администрация. Обобщените резултати от процеса на консултации подобряват качеството на последващата оценка на плана съобразно настъпилите промени, тенденциите и перспективите за развитието на общината.

Формите на консултиране и взаимодействие включват създаването на специализирани работни групи, експертни консултации по ключови проблеми, съвместни комисии за мониторинг по отделните мерки, обществени форуми и дискусии, гарантиращи прилагането на принципа на партньорството.

Формите на взаимодействие със заинтересованите страни следва да се реализират, спазвайки следните принципи на добро партньорство:

1) Легитимност

Легитимността зависи от степента, в която всички граждани, в частност и изключените, участват във всички етапи на партньорството в процеса на изпълнение на ОПР. За да може един “план” да получи легитимност, той трябва да бъде изпълняван демократично, т.е. чрез инициране на процеси за гражданско участие, които гарантират изразяването и вземането под внимание на нуждите на всички групи, включително и на уязвимите.

2) Прозрачност

Конкретно внимание трябва да бъде обърнато на прозрачността на ползите и предимствата за всеки партньор, както и на ясните правила и договорености. Стимулирането на прозрачност и отчетност е изключително важно за минимизирането на риска процесът да се концентрира само върху определени частни и/или лични интереси.

3) Участие и социална интеграция

Партньорството между администрацията и всички останали в процеса на изпълнение на ОПР може да бъде успешно и да доведе до устойчиви ефективни местни действия, ако бъдат включени всички заинтересовани страни. Участието е основен елемент на доброто управление. Следва да се обърща особено внимание на включването на най-уязвимите и социално изключени групи в изпълнението, наблюдението и оценката. Също толкова важно е да бъдат включвани и служителите на местната администрация в процеса, вместо да се остави целият процес само в ръцете на политическите лидери.

4) Ясно разпределение на отговорностите

При сключването на споразумение за партньорство заинтересованите страни трябва ясно да определят и да разпределят отговорностите. Важно е да бъде създаден съвместен управителен орган (съвет, група), като отговорността за всяка дейност или задача да бъде възложена на точно определено лице.

5) Равенство

Всички партньори, участващи в процеса на планиране, трябва да имат еднакви права. Това невинаги означава, че всички партньори ще се радват на едни и същи ползи.